

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Кафедра педагогіки та методики технологічної освіти
Кафедра дошкільної освіти

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали
Всеукраїнської наукової конференції
27 - 28 квітня 2017 року

Кривий ріг 2017

Рекомендовано до друку на Вченій раді
факультету дошкільної і технологічної освіти
Криворізького державного педагогічного університету
(протокол № 9 від 27 квітня 2017 р.)

Рецензенти:

Савченко Л.О. доктор пед. наук, завідувач кафедри педагогіки та методики технологічної освіти Криворізького державного педагогічного університету

Стешенко В.В. доктор пед. наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ)

Кулик Є.В. доктор пед. наук, професор, зав. кафедри основ виробництва та дизайну факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Савченко Л. О., доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та методики технологічної освіти Криворізького державного педагогічного університету.

Яковлева В.А., доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики технологічної освіти Криворізького державного педагогічного університету.

Серьогіна І. Ю., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики технологічної освіти Криворізького державного педагогічного університету.

Волкова Н.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики технологічної освіти Криворізького державного педагогічного університету.

Кулішкіна Ю.С., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики технологічної освіти Криворізького державного педагогічного університету.

Підвищення якості освіти: стан, проблеми, перспективи: матеріали Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції (м. Кривий Ріг, Криворізький державний педагогічний університет, 27-28 квітня 2017 р.) [за заг. ред. Л.О. Савченко]. – Кривий Ріг : КДПУ, 2017. – 166 с.

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції «Підвищення якості освіти: стан, проблеми, перспективи». Розглядаються соціальні та психолого-педагогічні проблеми професійної підготовки молоді, актуальні питання модернізації передшкільної, початкової, середньої, профільної та вищої педагогічної освіти, вимоги сучасної школи до якісної підготовки майбутнього вчителя трудового навчання та технологій та майбутніх фахівців дошкільної освіти, можливості впровадження сучасних педагогічних технологій у системі підготовки компетентного вчителя та вихователя дошкільного закладу.

Збірник призначений для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти, вчителів, вихователів дошкільних закладів, а також для широкого кола читачів.

2. Грисбек Р. Прокачай свой мозг! / Р. Грисбек, М. Тайхер; пер. с нем. С. Э. Борич. – Минск: Попурри, 2015. – 224 с.

3. Штерн В. Тренировка мозга для генерации золотых идей. Школа Эдварда де Бона [Електронний ресурс] / Валентин Штерн. – 2010. – 192 с. – Режим доступу: <https://rutlib.com/book/17377>.

В.В. Матіяш

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та методики початкової та дошкільної освіти
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

ВИТОКИ ПЕДАГОГІЧНО-КРАЄЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Сучасні освітні програми орієнтують педагогічну громадськість на виховання повноцінного громадянина України, патріота, гармонійно розвиненої особистості. Саме тому, неабияке значення має організація у сучасній школі навчально-виховного процесу на основі громадянськості, патріотизму, громадянської гідності. Важливим фундаментом означеного спрямування виступає педагогічно-краєзнавча підготовка майбутніх учителів, оволодіння відповідною методикою, педагогічно-краєзнавчими знаннями, вміннями та навичками.

Як засвідчує аналіз масового педагогічного досвіду у вузах України, підготовка майбутніх фахівців у цьому аспекті професійної діяльності проводиться недостатньо.

Вивчення та аналіз сучасних наукових педагогічних досліджень дає підстави визначити окремі напрями цієї проблеми:

– підготовка майбутніх педагогів до краєзнавчої роботи (Н. Брижак, Т. Міщенко, О. Павленко, О. Пірожкова, В. Романенко);

– методика збору краєзнавчого матеріалу і його використання у навчально-виховному процесі (І. Безкоровайний, Д. Кацюта, Н. Рубанова, І. Шумілова, М. Ямницький);

– організація краєзнавчої діяльності особистості (М. Ахметзянова, Н. Котович, А. Максютюв, П. Солдатянкова).

Завдання статті уточнити сутність понять «педагогічне краєзнавство», «педагогічно-краєзнавча компетентність», з'ясувати витоки педагогічного краєзнавства.

Опираючись на дослідження К. Абашаєвої, А. Аптікієва, А. Ламашева, А. Мар'їна, С. Кірова, М. Овчіннікової [1, 2, 3], ми дійшли висновку, що доцільно при з'ясуванні визначення педагогічного краєзнавства виходити з того, що це, відносно, самостійна галузь наукових педагогічних знань, складовими якої є творчі лабораторії місцевих майстрів педагогічної праці; особливості роботи навчально-виховних закладів краю; місцеві предмети та явища, що становлять педагогічну цінність; етнопедагогіка з її національними місцевими звичаями та традиціями. Відтак, педагогічно-краєзнавча компетентність майбутніх фахівців – сформована система

педагогічно-краєзнавчих знань і умінь організації навчально-виховного процесу у школі через використання місцевого педагогічного матеріалу.

Науковий інтерес викликає проблема джерельної бази педагогічного краєзнавства як засобу підготовки майбутніх учителів.

У процесі анкетного опитування майбутніх фахівців ми з'ясували, що джерелами педагогічно-краєзнавчої компетентності педагогів виступають: підручники, посібники, методичні рекомендації, передовий педагогічний досвід – 81% респондентів; періодична преса, етнопедagogіка – 12%; праці педагогів минулого – 7% респондентів.

Дані опитування засвідчують обмежену педагогічно-краєзнавчу поінформованість майбутніх фахівців.

Спираючись на нагромаджений науковий фонд із проблеми та на визначення педагогічного краєзнавства як науки про закономірності навчання та виховання молодого покоління на базі використання місцевого педагогічного матеріалу, конкретизуємо джерела педагогічного краєзнавства. Ними виступають:

1. Праці прогресивних педагогів минулого, що представляють собою систему педагогічних факторів, які викладені з певних соціально-політичних і філософських позицій та з точки зору завдань, що стоять перед суспільством.

2. Монографії і праці сучасних педагогів і педагогів-класиків, із яких краєзнавці-дослідники можуть черпати цінний матеріал для ефективного вирішення проблем навчання та виховання.

3. Шкільні посібники та підручники різних років та періодів. Їх можна назвати своєрідними письмовими джерелами. Вони - важливий канал, через який впроваджуються в практику навчання домінуючі в певний час педагогічні концепції та погляди. Навчальні книги допомагають дослідникові виявити виховний характер навчання, прийоми самостійної роботи учнів тощо.

4. Підручники і навчальні посібники з педагогіки, психології, різних методик. Вони відображають педагогічний процес на минулих етапах і на етапі сьогодення, знайомлять нас не тільки з філософськими і педагогічними поглядами автора, але і з досягненнями педагогічної науки певного періоду, з творчими пошуками окремих педагогів та методистів.

5. Соціологічні матеріали. Найбільший інтерес для педагогічного краєзнавства мають дослідження:

а) пов'язані насамперед із вивченням дітей та молоді (їхньої поведінки, життєвих поглядів, прагнень і т.д.) і, частково, дорослого населення;

б) провідної ролі соціального середовища у формуванні підростаючого покоління (ролі кіно, радіо, телебачення, літератури тощо);

в) пов'язані з поведінкою, що відображає умови життя населення в суспільстві, сім'ї, з проблемою вільного часу, з економічними проблемами народної освіти та ін.

6. Мемуарна та епістолярна література. У цих описах можна побачити багато такого, що виходить за рамки чисто особистого. Педагог-дослідник

може виявити особливості виховання, навчання, взаємодії учнів та вчителів, шкільного самоуправління, характерні для певного часу.

7. Періодична преса. Вона цікава тим, що в ній відображається сучасна практика навчання та виховання, стан і розвиток педагогічної науки, описуються гострі проблеми, передовий досвід виховання у школі, сім'ї, громадських організаціях.

8. Художня література. Використовуючи зразки художньої літератури, педагог-краєзнавець може з великою переконливістю показати педагогічні явища сучасності, розкрити особистість учителя, вихователя, учня, досвід сімейного виховання.

9. Законодавчі та інші правові матеріали з питань народної освіти (збірники розпоряджень, наказів, постанов, що прийняті не тільки Міністерством народної освіти, але й місцевими радами народних депутатів).

10. Поточна документація. Це найбільш достовірне джерело, в якому відображений передовий досвід роботи.

11. Архівні документи (архіви з народної освіти та добір важливих матеріалів з питань виховання, навчання та освіти). Вони розкривають хід розвитку народної освіти та педагогічної науки, є джерелом наукових досліджень, сприяють вирішенню практичних завдань народної освіти.

12. Досвід передових колективів та окремих учителів. На наш погляд, із багатьох шляхів використання досвіду шкіл та вчителів можна виділити два основних. Один з них, найбільш доступний, - використання досвіду, що відображений у різного роду друкованих виданнях та документах. Другий, більш важкий, але особливо цінний, - вивчення досвіду шляхом спостереження і наступної бесіди із учителями.

13. Дитяча творчість. Сюди відносять вивчення можливостей кожного учня, рівня його вихованості, індивідуальних нахилів, здібностей, успіхів у навчанні.

14. Народна педагогіка, що є складовою частиною загальнолюдської культури. Розвиваючись разом із розвитком суспільства, вона має вплив на формування педагогічної науки.

15. Речові джерела, до яких мають відношення вчитель, студент, учень у процесі роботи, навчання, життя.

16. Технічні засоби педагогічної діяльності: діафільми, матеріали, зняті на кіноплівку, призначені для передач по телебаченню, грамплатівки, магнітофонні записи, матеріали для навчальних машин різних типів і систем.

Крім традиційних джерел, на які спираються в наукових дослідженнях, сюди доцільно віднести і сценарії навчальних фільмів чи кінофрагментів, телевізійних передач, знятих на кіноплівку, анотації і монтажні листи до фільмів, опис окремих фотодокументів, сценарії і записи телепередач, знятих на відеоплівку, радіопередач, текстів грамзаписів.

Зазначимо, що вищезазначені джерела педагогічного краєзнавства взаємозв'язані, взаємообумовлені, взаємозалежні.

Дослідження не висчерпали всіх аспектів проблеми. Майбутні розвідки вбачаємо у технології формування духовності особистості засобами педагогічного краєзнавства.

Література

1. Крачило М.П. Краєзнавство і туризм / М.П.Крачило. – К., Вища школа, 1994. - 190 с.
2. Милонов Н.А. Литературнос краеведение / М.А.Милонов -М.: Просвещение, 1985. - 192 с.
3. Роль педагогического краеведения в профессиональной подготовке учителя. - Алма-Ата: Мектеб, 1986. - 128 с.
4. Романько В.И. Краеведение в системе вузовской подготовки учителя литературы. Дис. канд. пед. наук. 13.00.01 / В.И. Романько – К., 1992. - 163 с.

С.Л. Кучер

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та методики технологічної освіти
Криворізького державного педагогічного університету

ВИВЧЕННЯ ДИЗАЙНУ ТЕКСТИЛЮ МАЙБУТНІМИ ІНЖЕНЕРАМИ-ПЕДАГОГАМИ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Мода і текстиль тісно взаємопов'язані. І незважаючи на те що текстиль іноді розглядається лише як джерело сировини для моди, в дійсності кожен з цих секторів значно впливає на сучасний світ і по-різному пов'язаний з багатьма іншими: дизайном інтер'єру, засобами масової інформації, виробництвом косметики, сільським господарством, роздрібною торгівлею, обробною промисловістю тощо. Хоча обидві галузі мають свої власні напрями розвитку і сфери застосування, традиційно вони переслідують одну мету. Тому вони не тільки залежать один від одного, але і роблять взаємний вплив. Їх пов'язує загальне явище - потреба людини в одязі, що має широкий діапазон і різнобічність. Даний фактор в поєднанні з різноманіттям тканин, що використовуються для пошиття предметів гардеробу, дає простір для професійного удосконалення інженеру-педагогу швейного профілю. Особливої уваги заслуговує вивчення взаємозалежності цих двох потужних галузей промисловості і розвитку відносин між ними, адже вони стосуються всього людства.

Досвід спілкування зі студентами спеціальностей швейного профілю дозволив нам визначити певні проблеми у їх професійному становленні. У всьому світі вивчення індустрії моди і текстильної промисловості нерозривно пов'язане. Найчастіше обидві дисципліни викладаються на одних і тих же академічних кафедрах, відділеннях і факультетах і навіть в тій чи іншій мірі в рамках одного курсу. Однак в переважній більшості випадків вивчається лише одна з них, оскільки у студентів немає часу або можливості опанувати обидві. У результаті багато учнів не задоволені власним рівнем розуміння предметів і знаннями, які можуть виявитися вельми значущими для їх майбутньої роботи. Наприклад, студентам, що вивчають дизайн, часто хотілося б зосередитися на теорії і практиці таких нерозривних об'єктів дослідження, як моделювання та застосування тканин. Однак в рамках системи освіти дизайн і використання модних тканин розглядаються як незалежні і не пов'язані між собою сукупності умінь і навичок. Якщо дотримуватися такого підходу, то одне перебуває цілком в компетенції